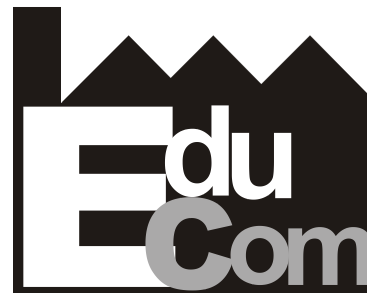

VSM Value stream mapping

Jan Vavruška
Technická univerzita v Liberci

EDUCATION COMPANY

Průmyslové inženýrství

Technická univerzita v Liberci a partneři
Preciosa, a.s. a TOS Varnsdorf a.s.

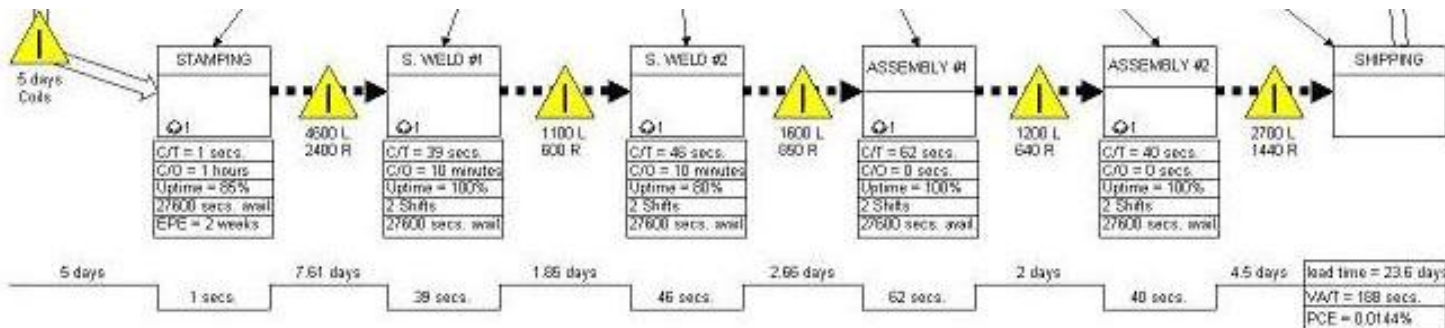

Cíl

- Cílem není samotné mapování, ale diagnostika možných zlepšení z hlediska cílů.
- Cíle je třeba mít předem definovány a to jak z hlediska vize, tak měřitelných ukazatelů a také časového rámce.
- Takovým ukazatelem může být např. WIP (rozpracovanost), LT (průběžná doba výroby), VAindex (Index činností přidávajících hodnotu).

Tok hodnot

- Jak tok hodnot vnímáme všechny činnosti které (přidávají/nepřidávají hodnotu) v rámci procesu od přijetí zakázky, po dodání výsledného produktu.
- Kdo rozhoduje co přidává a nepřidává hodnotu?
- Co může přidávat hodnotu v procesu?
- Co naopak hodnotu nepřidává?

Plýtvání

1. **Nadprodukce**
(mrtvé zásoby-ležáky; větší množství, než objedná zákazník)
2. **Čekání**
(chybějící materiál nebo personál, poruchy, ...)
3. **Zbytečná přeprava materiálu**
(nevhodné trasy, mezisklady, forma skladů...)
4. **Nesprávné výrobní postupy**
(nadbytečné operace, chod strojů naprázdno...)
5. **Vysoké zásoby**
(vázaný kapitál, skladovací plochy, ale i nepotřebné dokumenty)
6. **Zbytečné činnosti**
(pracovník si sám hledá materiál nebo výrobní pomůcky...)
7. **Poruchy ve výrobě opravy**
(krátké odstávky, blokování zmetky)
8. **Nevyužitý lidský potenciál** (zlepšení, kaizen)

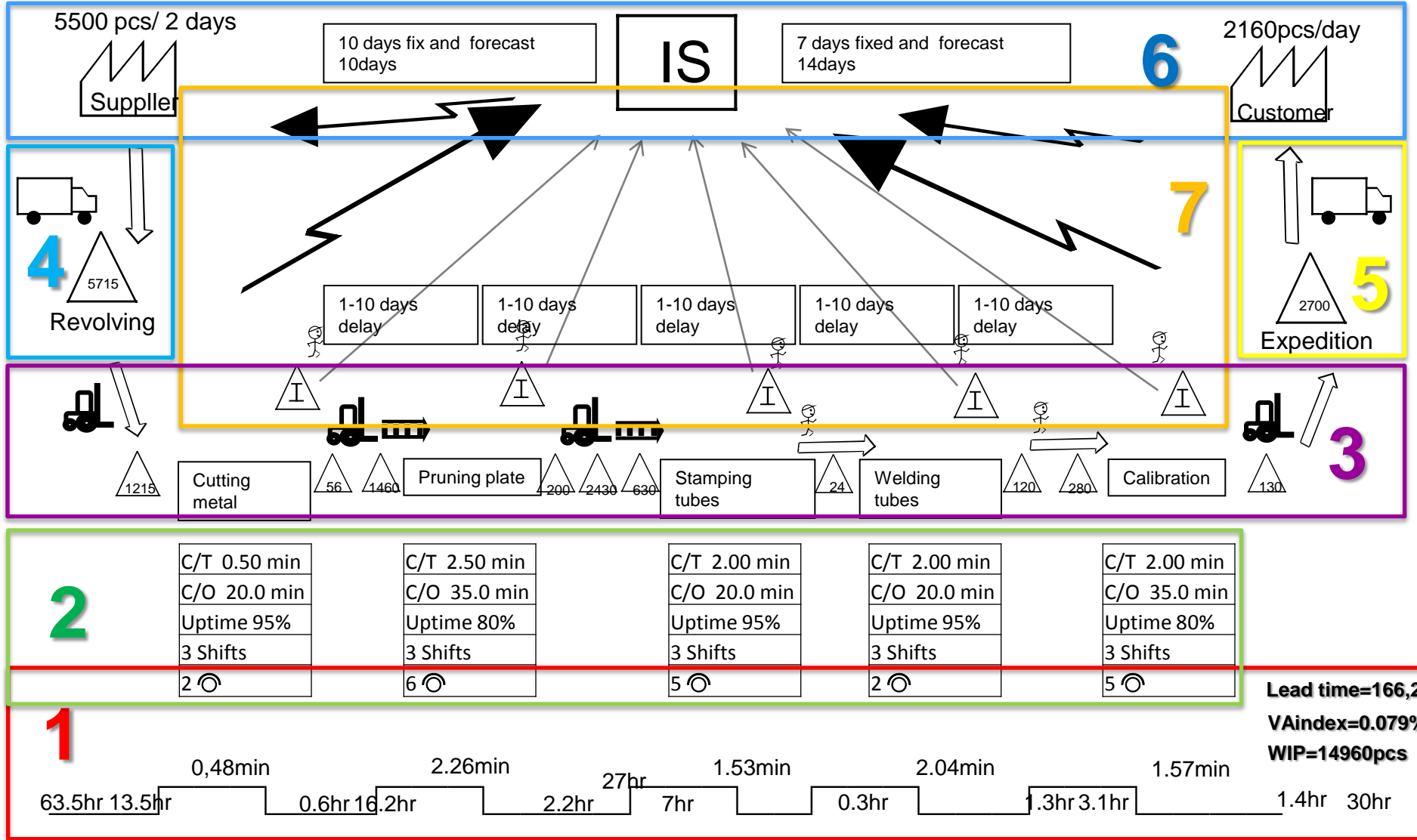
Value stream mapping

- Je jednoduchý vizuální nástroj pro analýzu sledovaného procesu.
- Jde o vizuální zobrazení průběhu toku zakázek procesem.

VSM - je vstupní analýza pro simulaci, optimalizaci, změnu organizace práce, redukci zásob, zkrácení průběžné doby výroby, audit při změně výrobku, managementu, navrhujeme li nový proces.

Základní kameny mapy

1. Výstupem je VAindex a „osa přidané hodnoty“
poukazující na potenciál ke zlepšení
2. Informační bloky – záhlavní informace o procesu
3. Tok zakázky
4. Tok od dodavatele k prvnímu procesu
5. Tok od posledního procesu k zákazníkovi
6. Systém plánování a řízení
7. Informační toky

Úhel pohledu

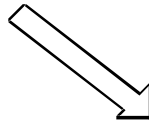
- Stále více je kladen důraz na analýzu především informačního toku, který se v materiálovém toku pouze promítá.
- Zvláštním trendem je dnes štíhlá administrativa.
- Snahou je vytvořit nový tok. Vidět a zaměřit se na místa s potenciálem ke zlepšení. Vytvářet tok z ideálního pohledu, nebo alespoň zlepšeného stavu.

Základní značky

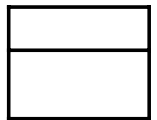
Dodavatel
Zákazník

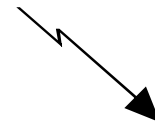
Zakázka

Vizuální informace

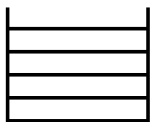
Proces

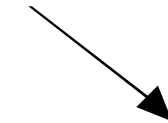
Elektronická informace

Zlepšení Kaizen

Informační blok

Informace

Činnost nepřidávající hodnotu produktu

Řídicí prvek

Tlačený materiálový tok

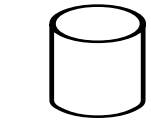
Činnost přidávající hodnotu produktu

Časový zásobník
Sklad

FIFO materiálový tok

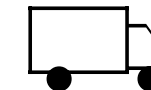
MRP / IS

Operátor

Výrobní kanban

Externí doprava

VSM symbols - font

Font je pro osobní použití nebo pro výuku zdarma

Pro komerční užití je jednotlivá licence za 10\$ na uživatele nebo 200\$ bez omezení.

Please note that this font is free for personal, educational or non-profit use. If you are a business / corporation, please purchase a license below. Single licenses are \$10 per user or \$200 for an unlimited number of users. Use the relevant button below to purchase using a credit card. If you have any questions, please don't hesitate to me e-mail bor@tuck2000.com.

www.ambor.com/public/vsm/vsmfont.html

4		Harvey Balls 4	\$		Special Face
5		Harvey Balls 5	%		{not used}
6		Harvey Balls 6	^		{not used}
7		Harvey Balls 7	&		Air Freight
8		Harvey Balls 8	*		Truck Freight
9		Harvey Balls 9	(		Sea Freight
0		Harvey Balls 0	)		Rail Freight
q		Shipment	Q		Shipment
w		Shipment	W		Shipment
e		Information	E		Information
r		Information	R		Information
t		Electronic Information	T		Electronic Information
y		Electronic Information	Y		Electronic Information
u		Operator	U		{not used}
i		Sequenced Pull	I		Push
o		Customer / Supplier	O		Push
p		Control Box	P		{not used}
[		Safety Stock	{		{not used}
]		Supermarket	}		{not used}
a		Storage	A		{not used}
s		Inventory	S		{not used}
d		Queue / Waiting	D		{not used}
f		Person / Verbal Info	F		Person / Verbal Info
g		Go See / Visual Info	G		Go See / Visual Info
h		Kaizen Burst	H		Production Kanban (alternative)
j		Level Loading	J		Withdrawal Kanban (alternative)
k		FIFO Inventory	K		FIFO Inventory with Maximum
l		Kanban Post	L		{not used}
:		MRP / ERP	:		{not used}
'		{not used}	"		Neutral Face
z		Generic Kanban Icon	Z		Draw Timeline (1 of 5)
x		Production Kanban	X		Draw Timeline (2 of 5)
c		Withdrawal Kanban	C		Draw Timeline (3 of 5)
v		Generic Kanban Icon	V		Draw Timeline (4 of 5)
b		Signal Kanban	B		Draw Timeline (5 of 5)
n		Dedicated Process	N		Data Box
m		Shared Process	M		{not used}
,		Production Kanban (alternative)	<		{not used}
.		Withdrawal Kanban (alternative)	>		{not used}
/		{not used}	?		{not used}

Parametry u procesů

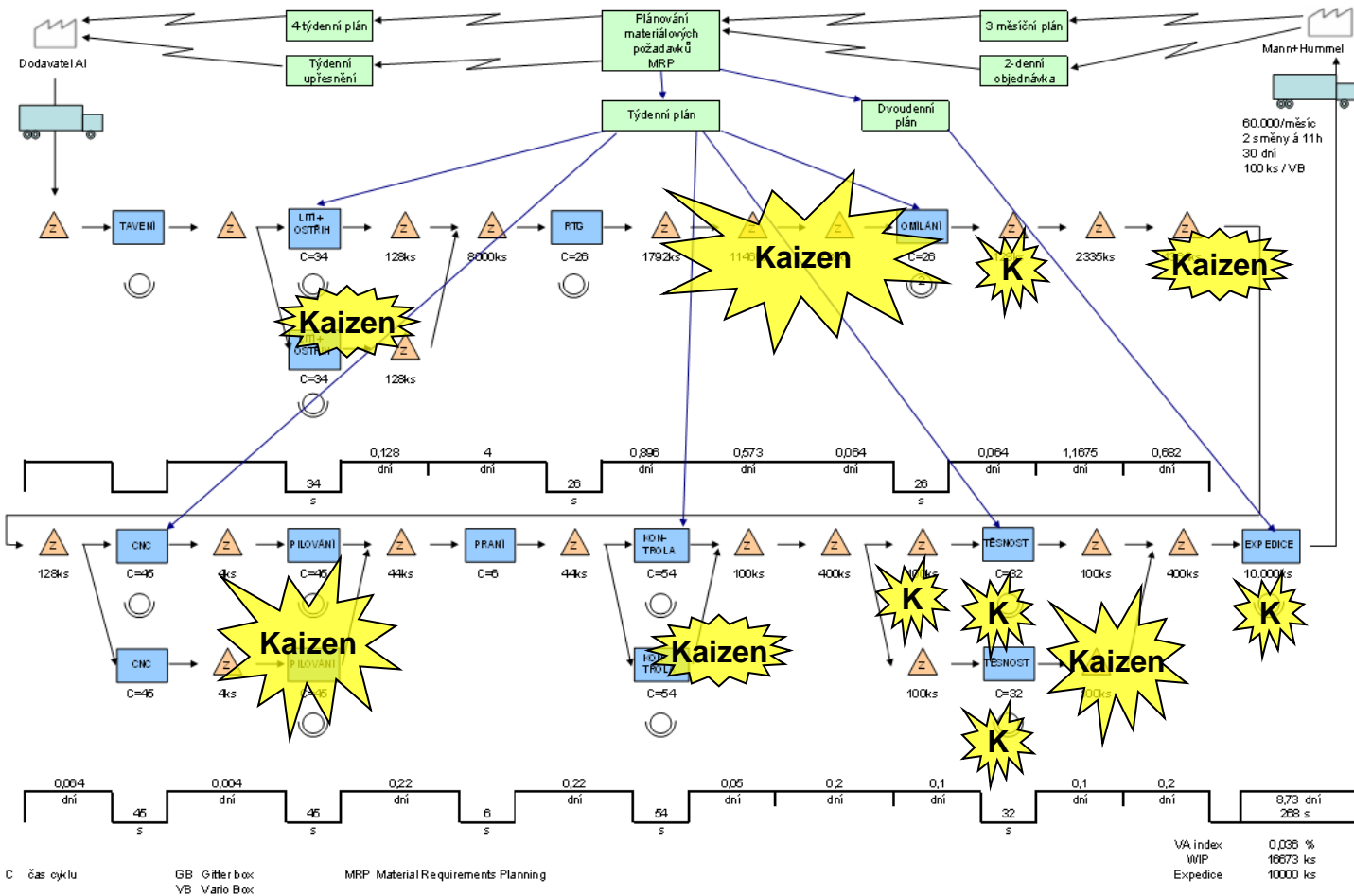
- Cyklový čas
- Dávkový čas (čas přípravy)
- Disponibilitu
- Vzdálenost
- Směnnost
- Počet pracovníků
- Odborné požadavky
- Cenu práce
- CEZ (celkovou efektivitu zařízení)
- ...

***Sledované parametry
vycházejí ze
záměrů a cílů
mapování - projektu***

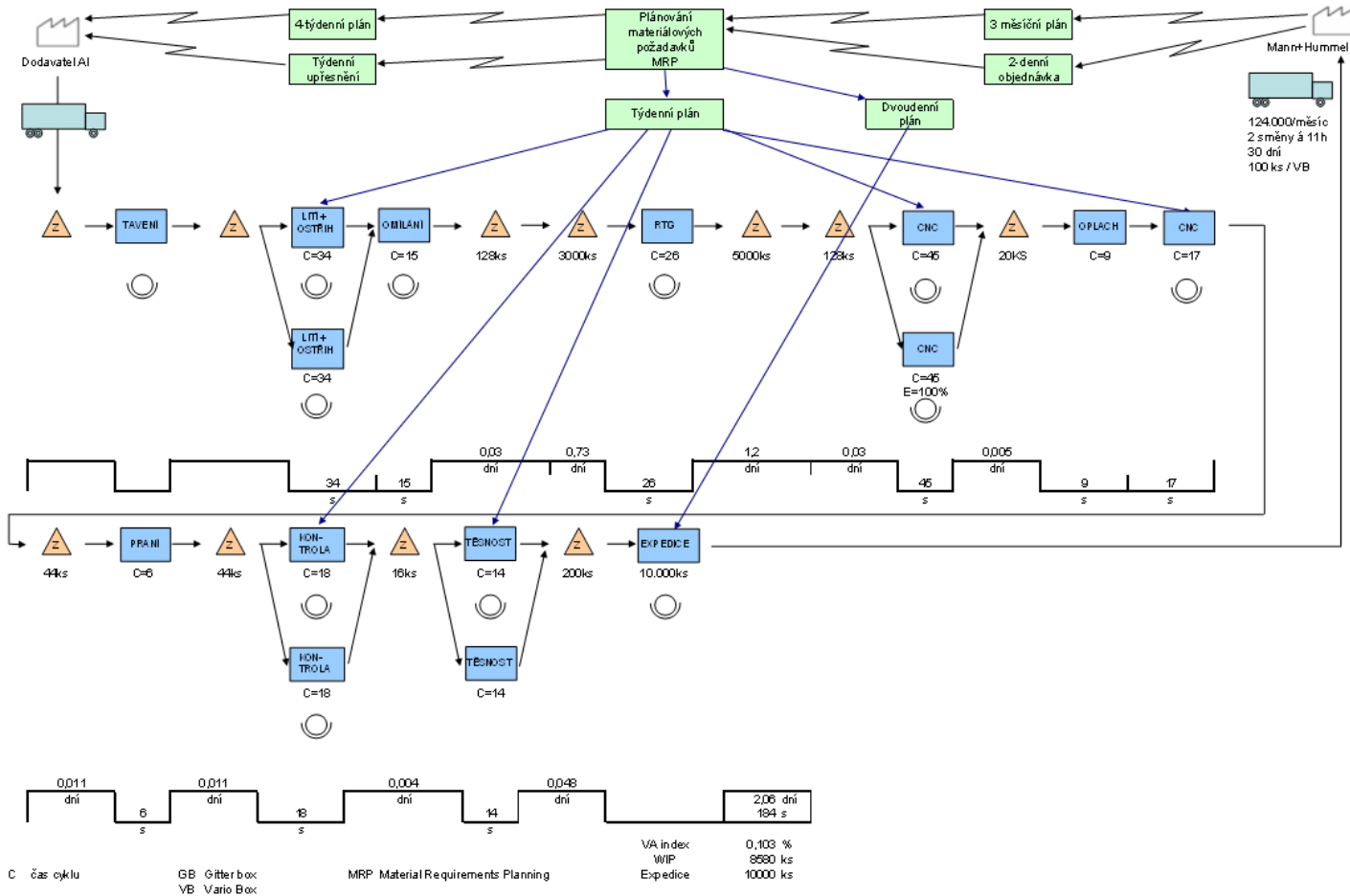
Základní parametry

- CT cyklový čas
  - Jsou to všechny činnosti které pracovník vykoná při tvorbě produktu, než se začnou opakovat.
- VA čas, přidávající hodnotu
  - Takové úseky práce, které reálně přidávají hodnotu službě nebo výrobku (za který je zákazník ochoten zaplatit)
- LT průběžná doba výroby
  - Je čas, který stráví jeden kus výrobku v procesu, než projde od vstupu po výstupu.

Výstupy - Mapa hodnotového toku – původní stav

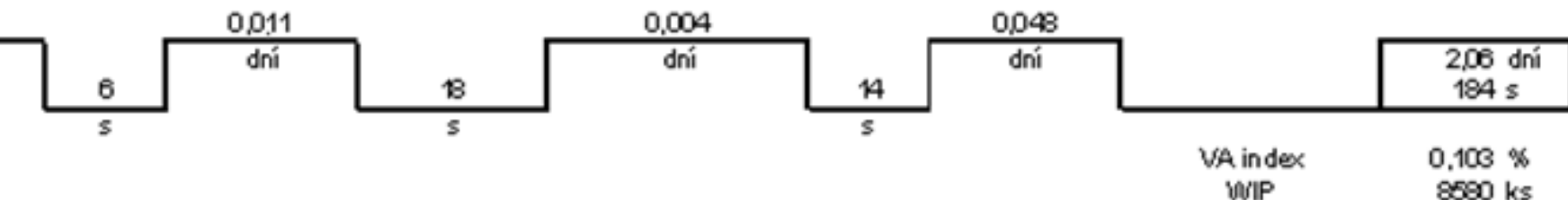

Výstupy - Mapa hodnotového toku vybrané varianty - inovace

Výstupní metrika VSM

- VA index
  - Poměr časů přidávajících hodnotu a času hodnotu nepřidávajících
  - V tomto případě tvoří čas přidávající hodnotu pouze 0,1% času.
- WIP
  - Rozpracovanost činí 8580 ks

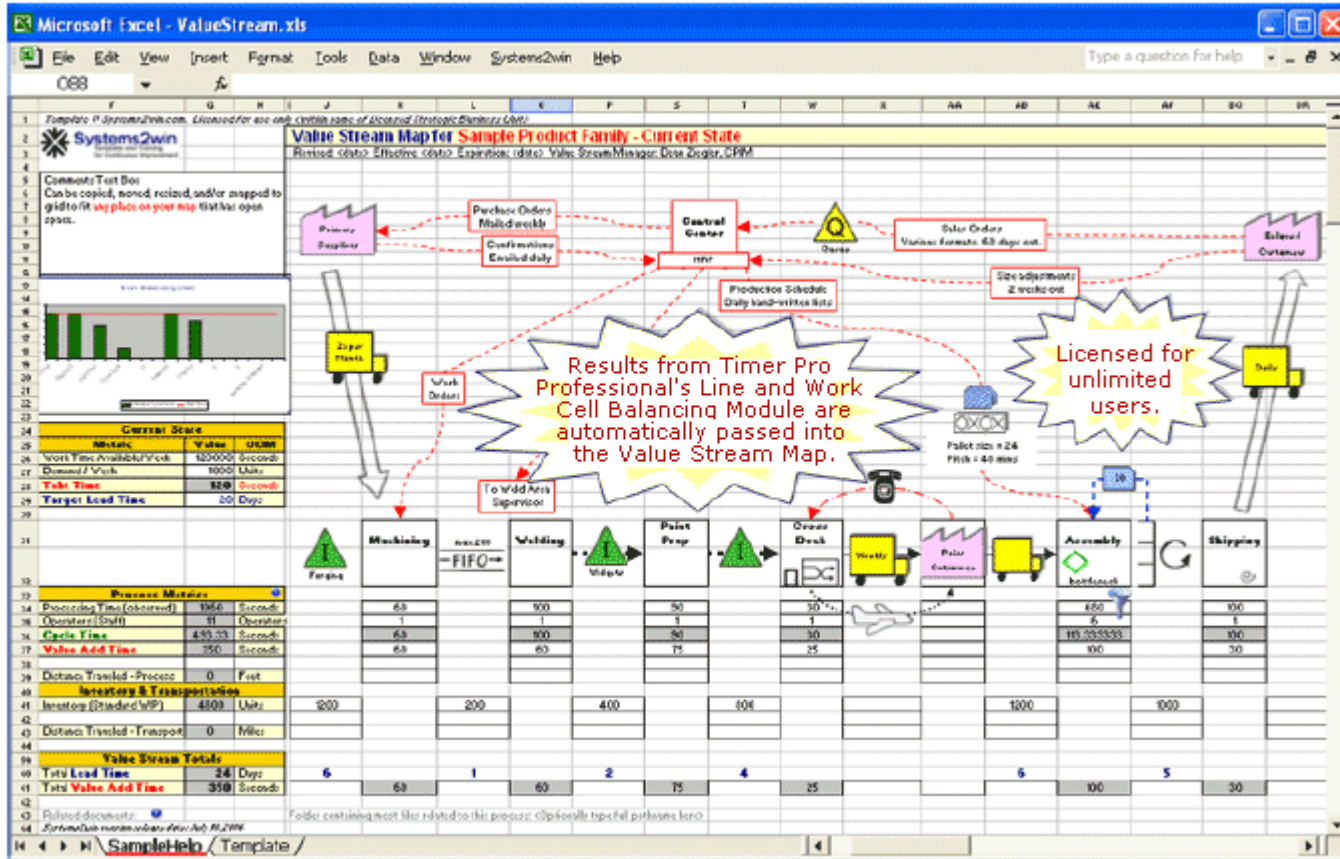

Vznikající VSM – lístečky a provázky

Ve fázi tvorby

Elektronická VSM – využití tabulkového kalkulátoru

<http://www.acsco.com>

Jak postupovat?

- Definice

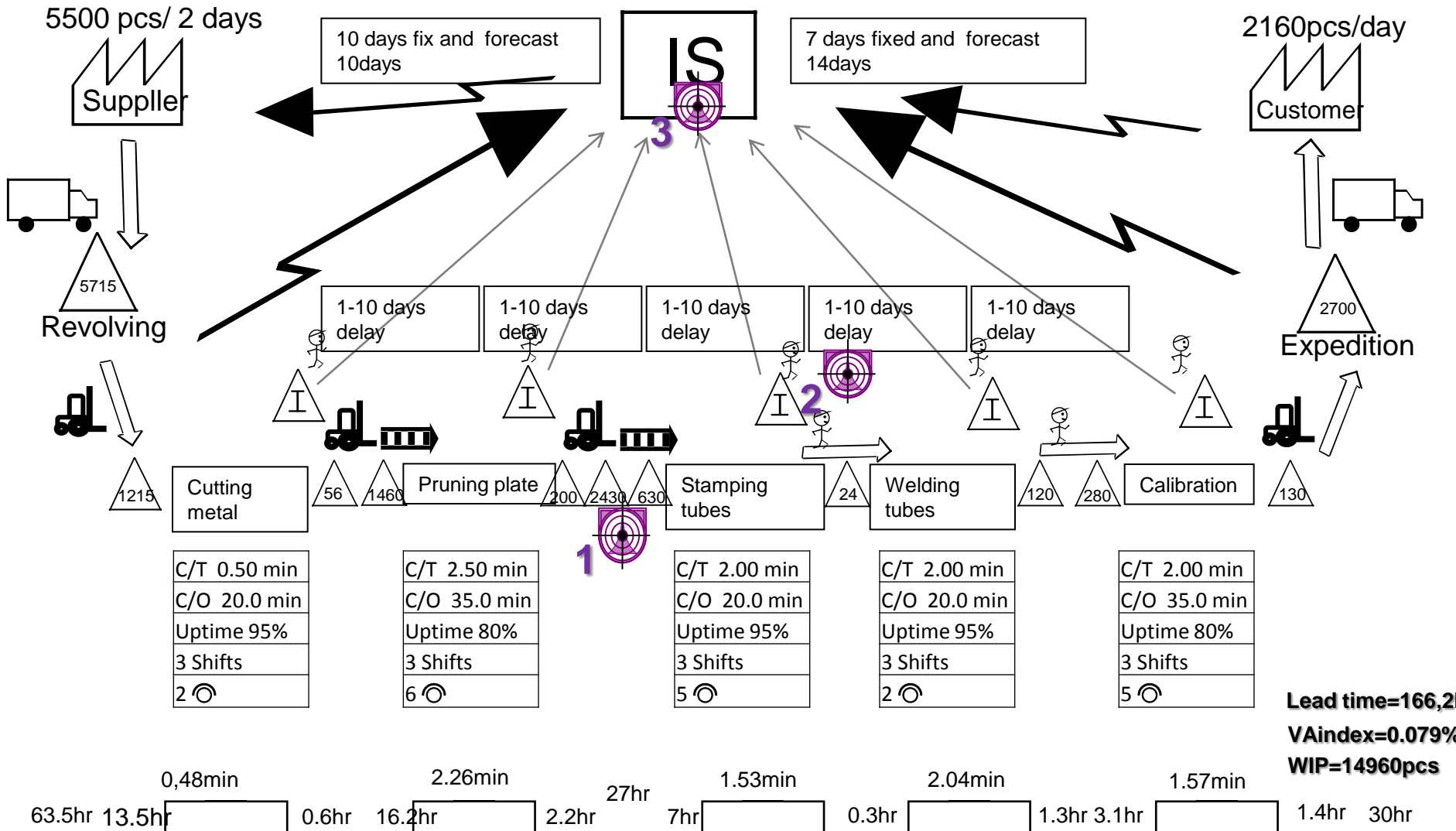
- Výběr reprezentanta (zástupce)
- Záznam současného stavu
- Definice Lean metrik
- Mapa budoucího stavu – zákaznický takt
- Mapa budoucího stavu – kontinuální tok
- Mapa budoucího stavu – levelling
- Implementace inovací

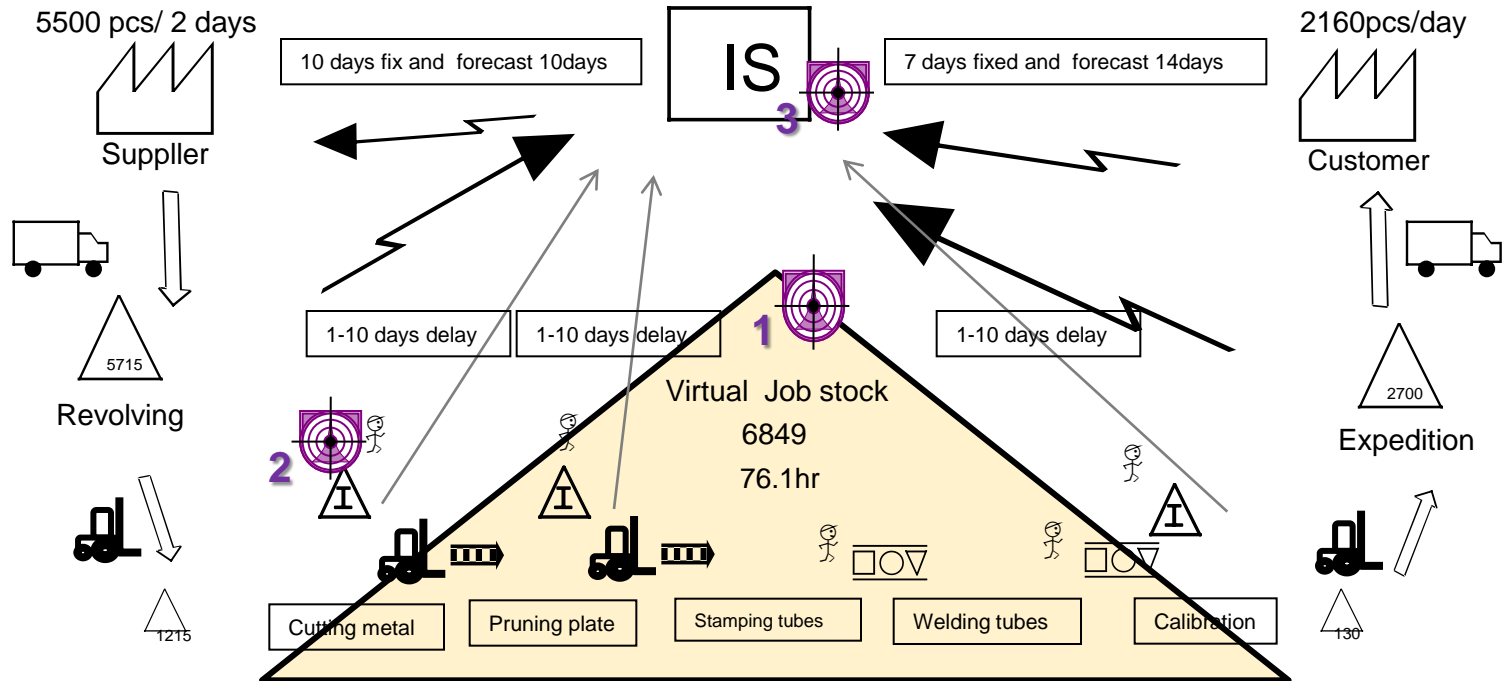
Definice

- » Poslání
- » Realizovatelnost
- » Oblast realizace
- » Složení týmu
- » Strategické faktor
- » Harmonogram
- » Benefity a ukazatele
- » Klíčové zákazníky a dodavatele
- » Předpoklady a rizika
- » Interní a externí zdroje

Ještě předtím než začnete

- Vždy kreslete tužkou
- Data sbírejte sami
- Časy měřte stopkami
- Postupujte od expedice proti toku materiálu
- Nejprve si rychle projděte celý proces
- Vyberte vhodného představitele
  - ABC/Pareto analýza
  - Zástupce rodiny dle podobnosti výrobního postupu
  - Díl s největším počtem operací
  - Zvolte hloubku mapování

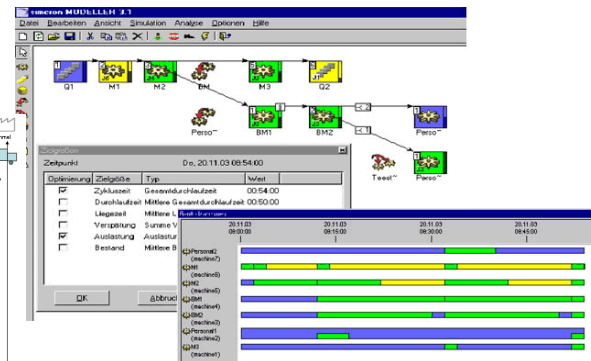
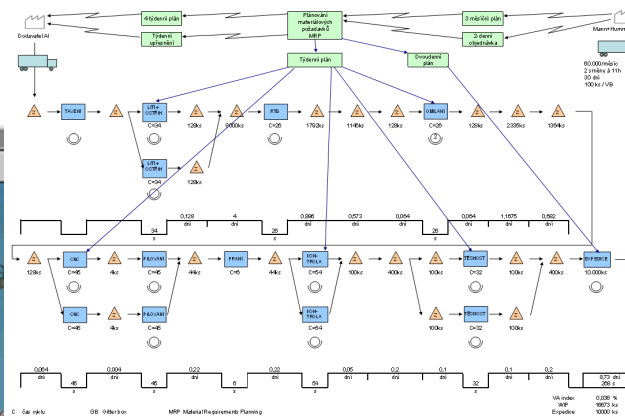
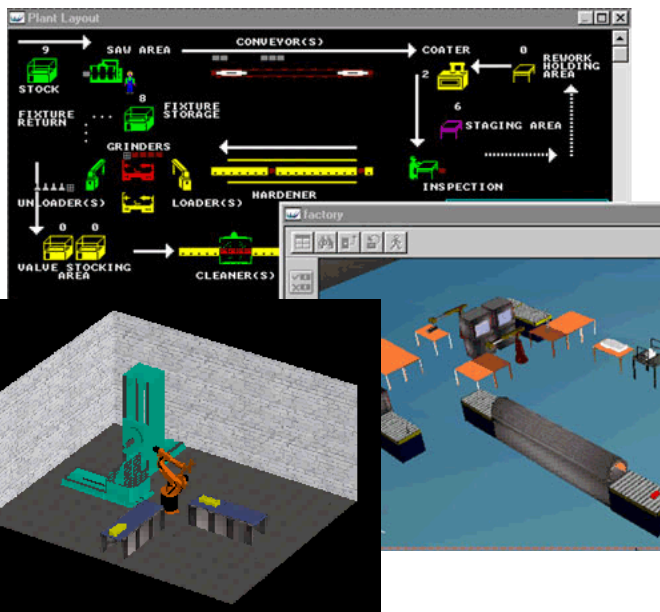

C/T 0.50 min	C/T 2.50 min	C/T 2.00 min	C/T 2.00 min	C/T 2.00 min
C/O 20.0 min	C/O 35.0 min	C/O 20.0 min	C/O 20.0 min	C/O 35.0 min
Uptime 95%	Uptime 80%	Uptime 95%	Uptime 95%	Uptime 80%
3 Shifts	3 Shifts	3 Shifts	3 Shifts	3 Shifts
2 ☉	6 ☉	5 ☉	2 ☉	5 ☉

Lead time=184,7hr
VAindex=0.071%
WIP=16690pcs

Standard čistého pracoviště

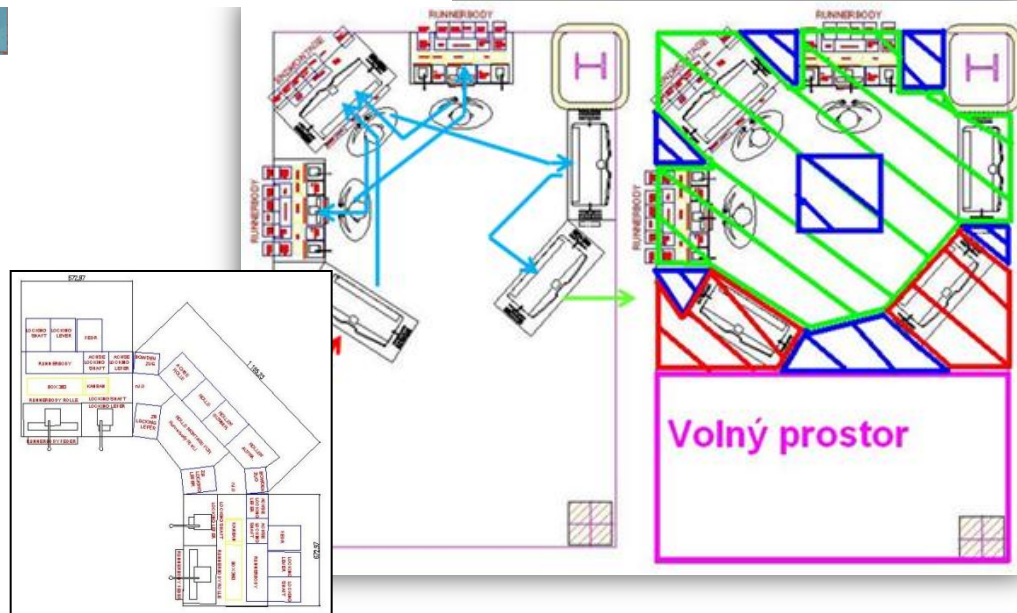
pracoviště: ruční umbag

list: 1/1

č.p	co čistit	jak čistit	čím čistit	interval čištění	doba čištění
1	pracovní stůl	uklidit pracovní pomůcky	pažerami	po skončení směny	3min
2	obal na odpadovou koženku	vyprázdnit obal	pažerami	po skončení směny	30s
3	pracovní stůl	zamést	lopatkou a smetáčkem	po skončení směny	30s
4	podlaha	zamést	lopatkou a smetáčkem	po skončení směny	2min

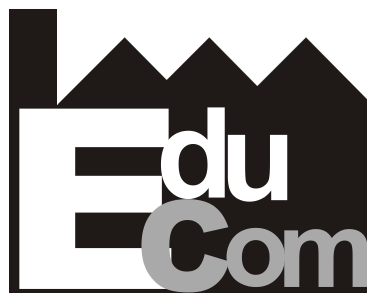
Vypracoval: Schválil: Platné ode dne:

Dynamické skladování

Jan Vavruška
Technická univerzita v Liberci

EDUCATION COMPANY

Průmyslové inženýrství

**Technická univerzita v Liberci a partneři
Preciosa, a.s. a TOS Varnsdorf a.s.**

TU v Liberci

Trendy manipulace

Velký těžký obal

Malý flexibilní obal

Statický sklad

Dynamický sklad

Díly pouze A

A
B
C
D

Trendy

Ideální stav – směr cesty

Pravidlo „7 nul“

- nulové časy dodávky
- nulové zásoby
- nulové ztráty času při přepravě a manipulaci
- nulové ztráty času při prostojích
- nulové procento zmetků
- nulové časy na přestavění strojů
- výrobní dávka = 1

Flexibilita

Double deck

Kombinace nízkozdvižného a vysokozdvižného vozíku

Přeprava více dílu najednou

Vychystávací vozíky double-deep Vlečkové systémy

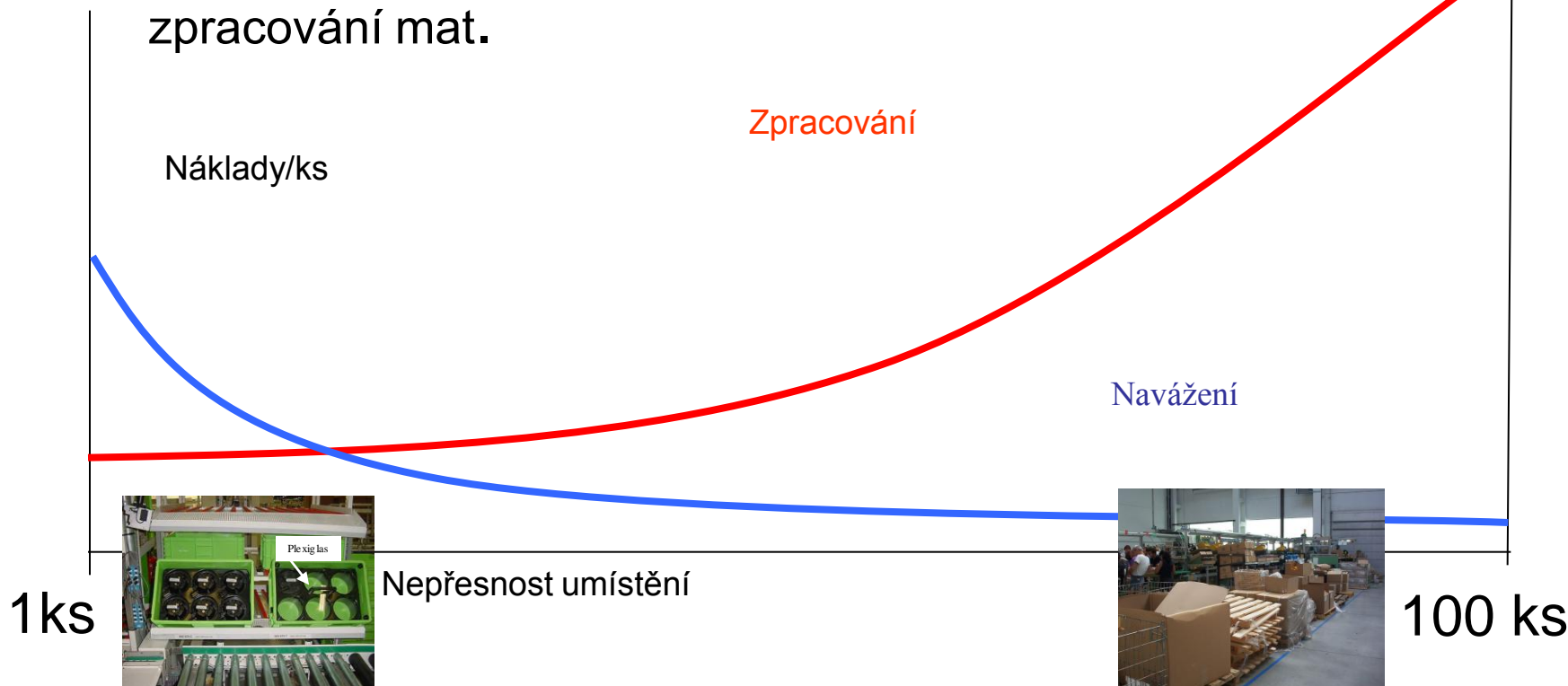
Přeprava více dílu
na větší vzdálenost

Manipulační dávka

- Náklady na navezení materiálu
- Náklady na manipulaci při zpracování mat.
- Vzdálenost manipulace
- Četnost manipulace

Chrání díl

***Menší vzdálenost
Přesné odebrání***

Přenosná v ruce

***Ergonomická
manipulace***

Vytěžování obalů x vizualizace x orientace

Ochrana dílu?

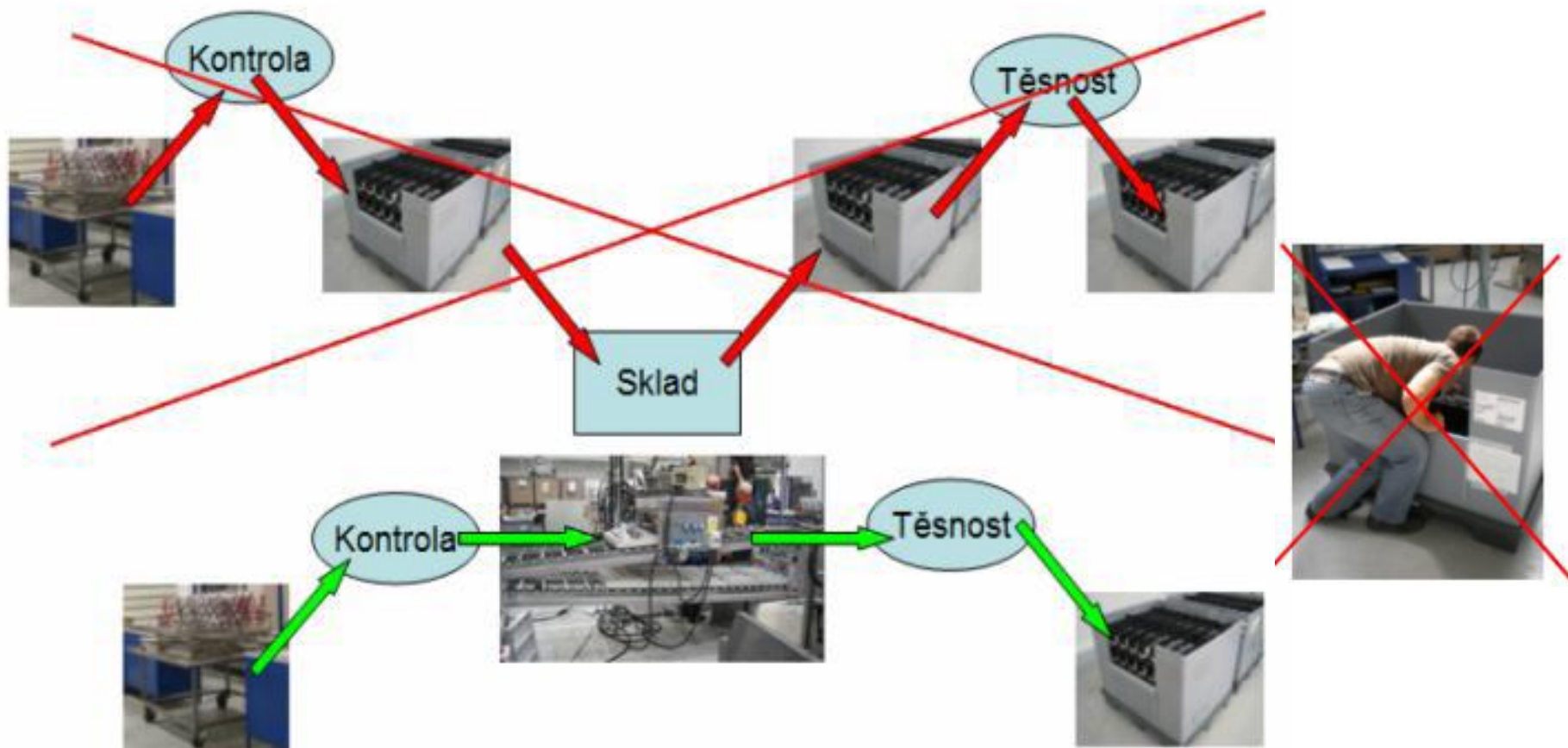

Ergonomie

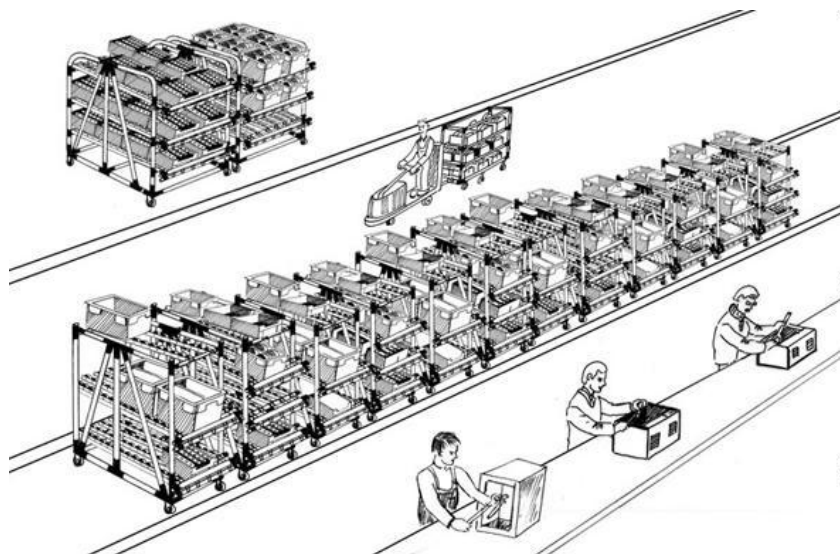

Optimalizace

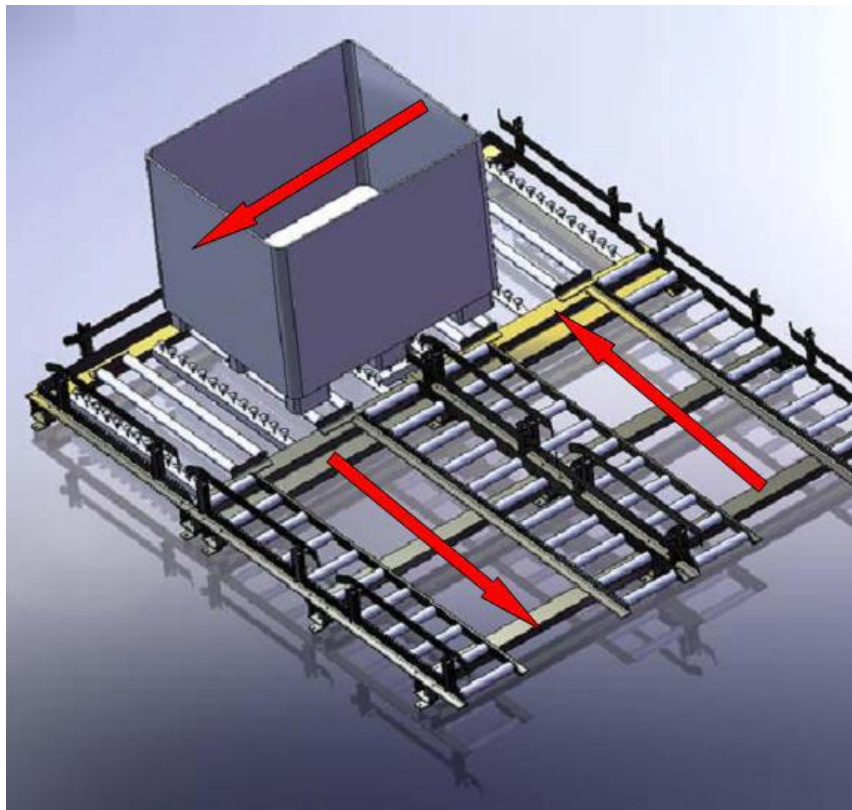

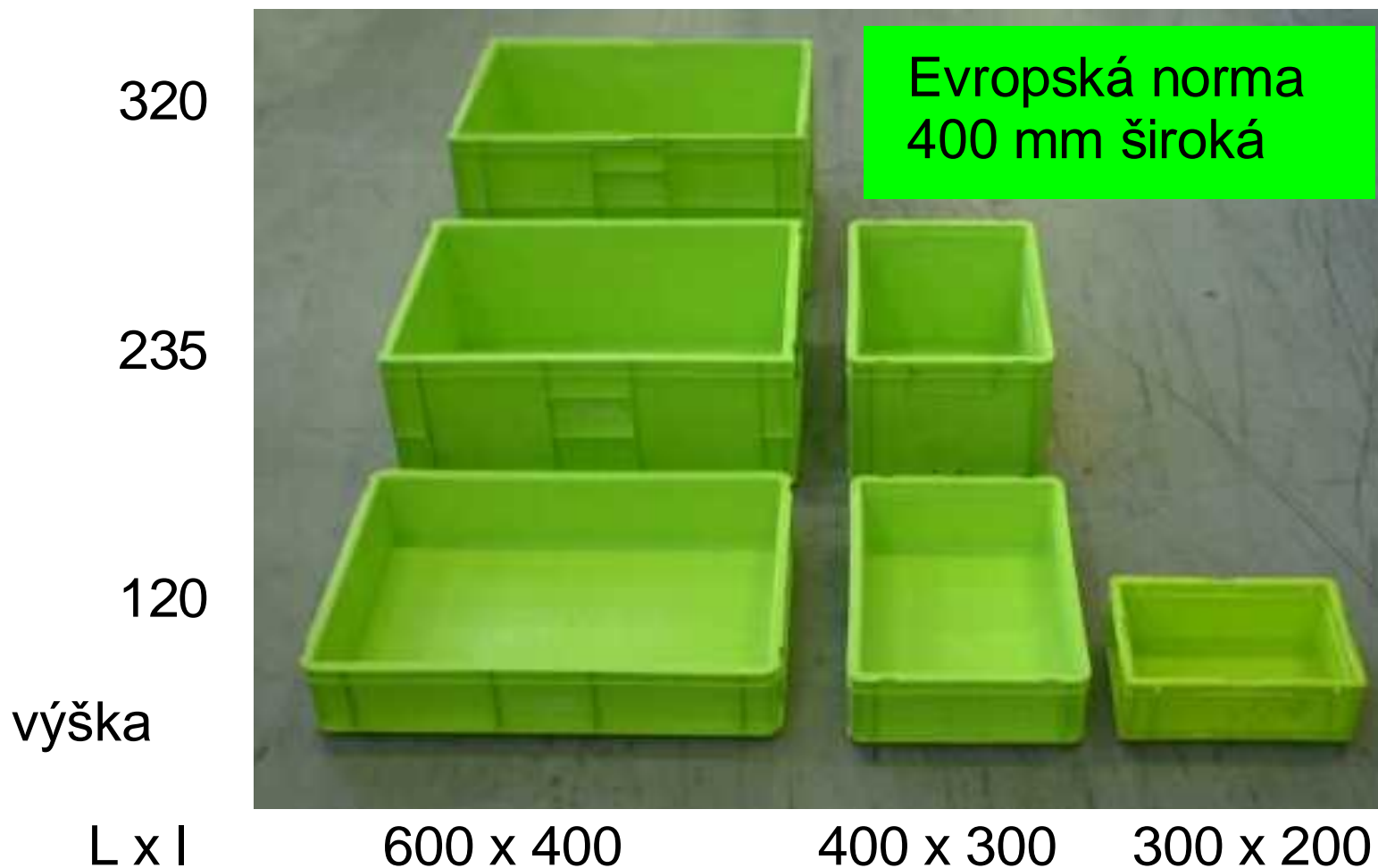
Výměna plných a prázdných obalů

Pro velké obaly

Standards

Způsob manipulace

Přepravovat díly a nepoškodit je

Zúžit dopravní cesty

Přepravovat smíšené komponenty

Přepravovat a nepoškodit zařízení

Ochrana dílů před poškozením Fyzické FIFO

K dílům je bezprostřední přístup

Nehrozí pád Dokonalý přehled

Přehled nad zásobou

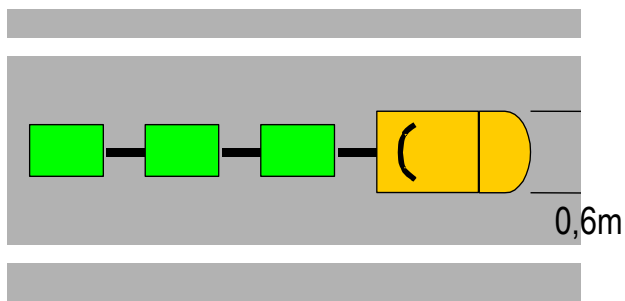

Hledání a inventarizace bezpečnost

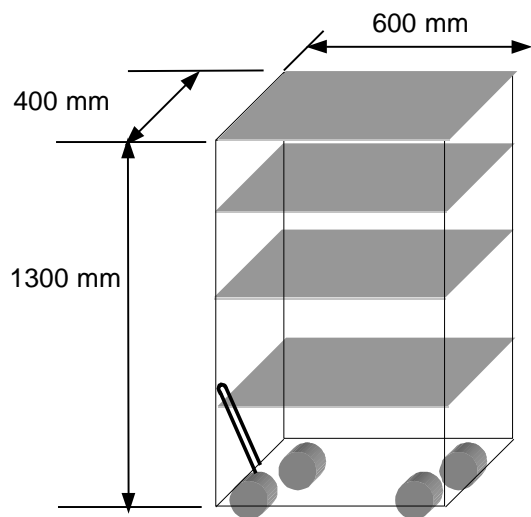
1,5m

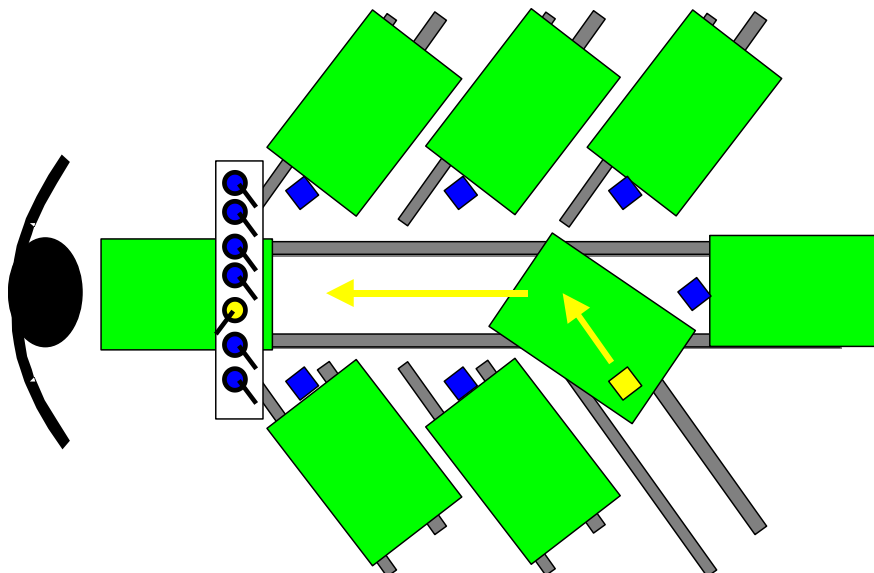

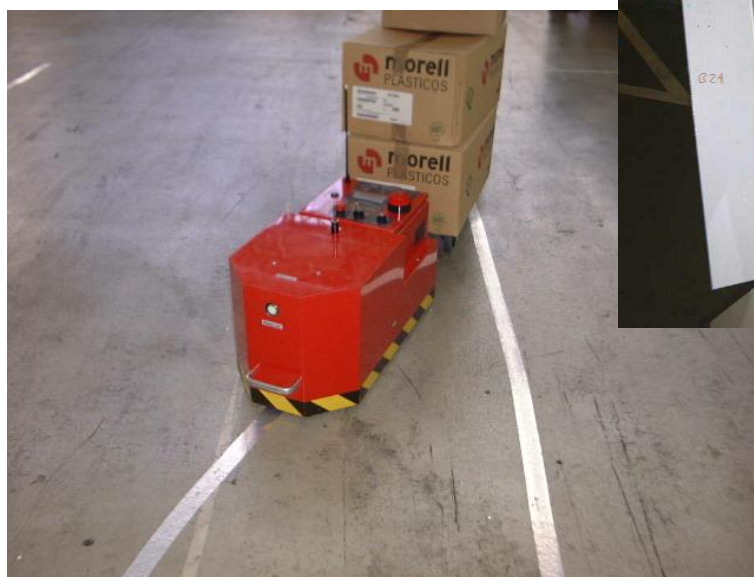
Přepravní koridory

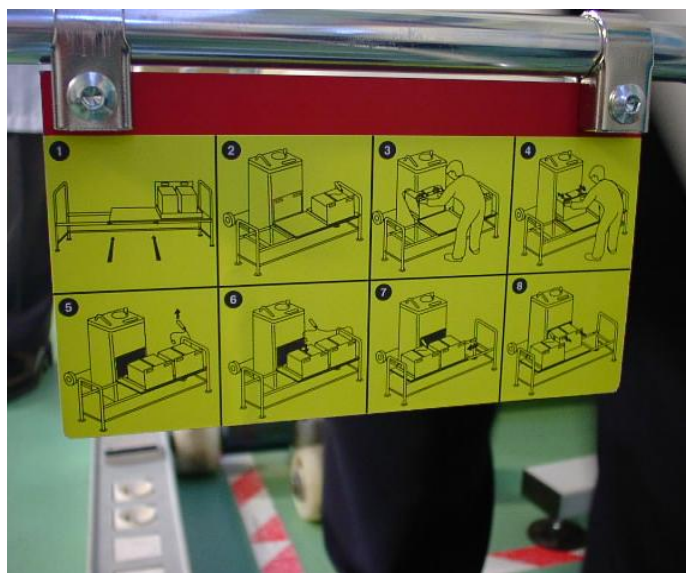

Zvláštní řešení

Paletovač

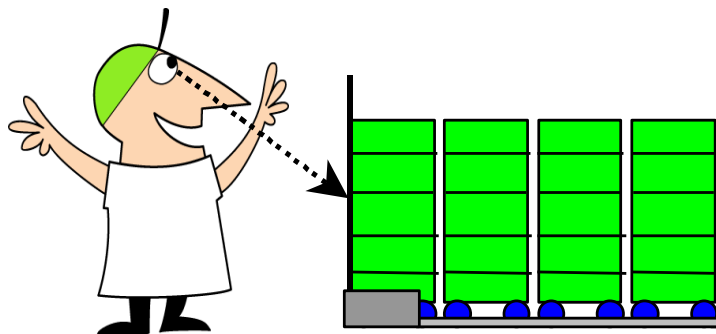
Na každé paletě je 4x4 přepravek, 600x400x320, tedy $3 \times 16 = 48$ přepravek na podlahové ploše, ve 4 podlažním paletovači $4 \times 48 = 192$

Skladování na zem

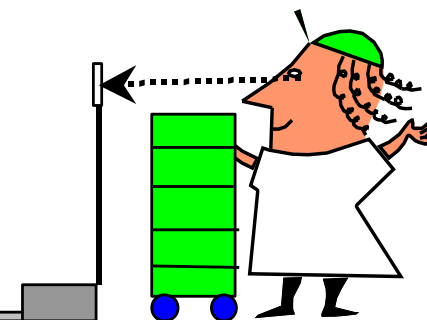
Při zhuštění díky skladování mimo palety a možnosti zúžení manipulační uličky využijí 8 šířek a 4 délky v 5 vrstvách, tedy 160.

16% ztráta kapacit lze kompenzovat zúžením manipulačních tras ve výrobě

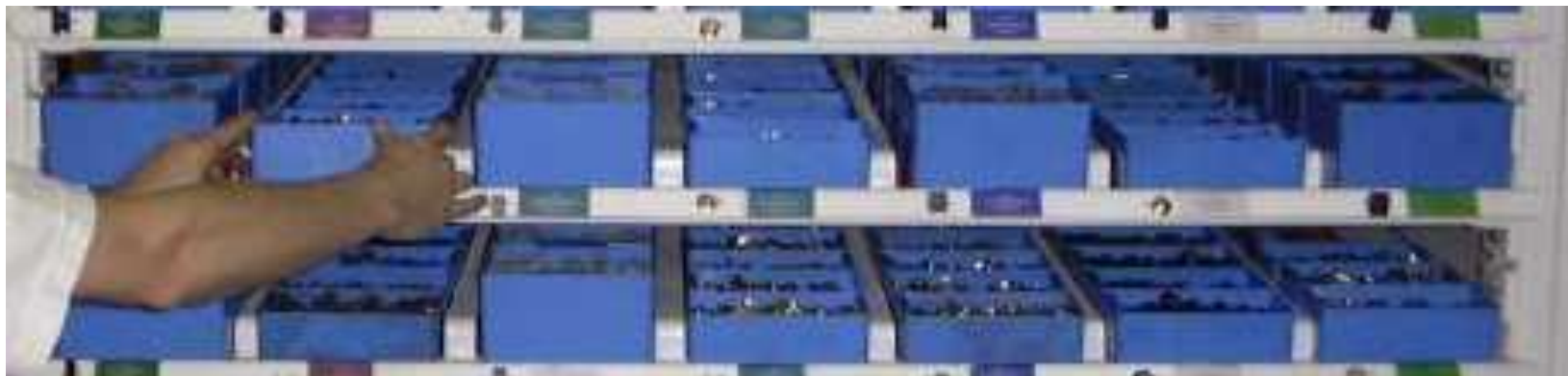
strana **zákazníka**

strana **dodavatele**

Logistické dveře

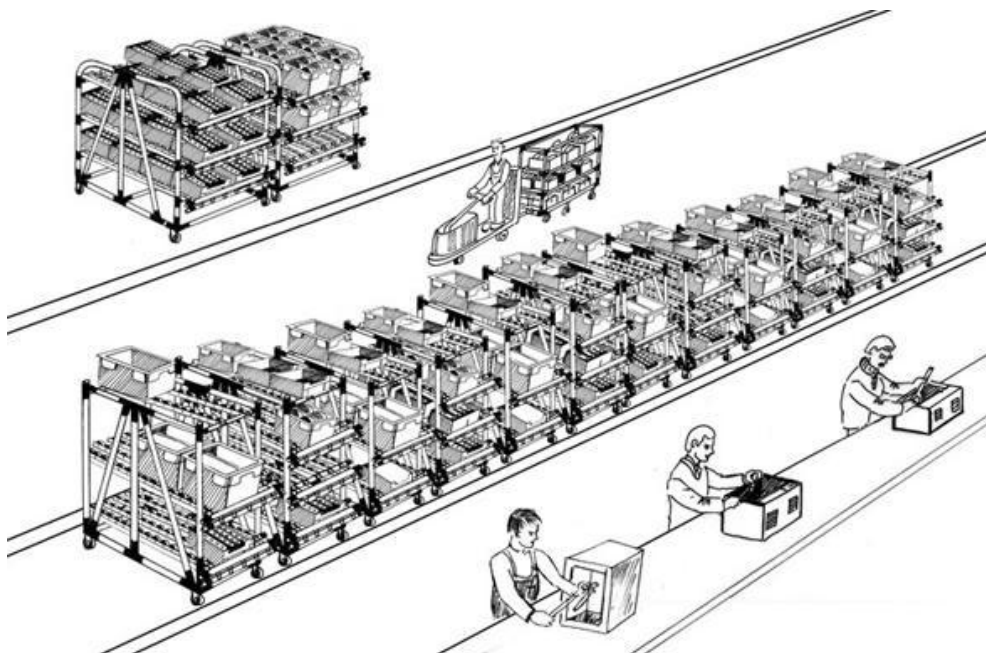

Při stejné šířce je větší výběr

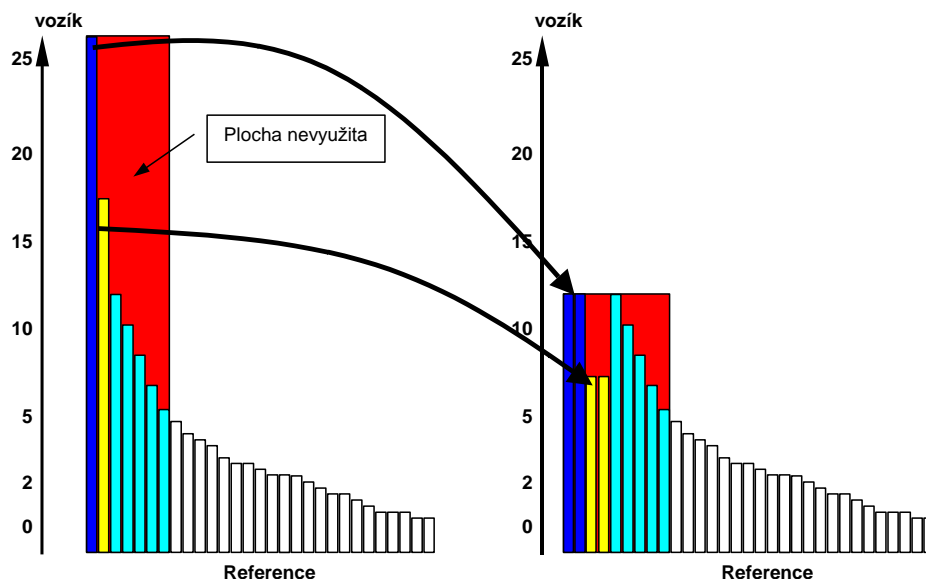

Supermarkety

Průměrná zaplněnost plochy

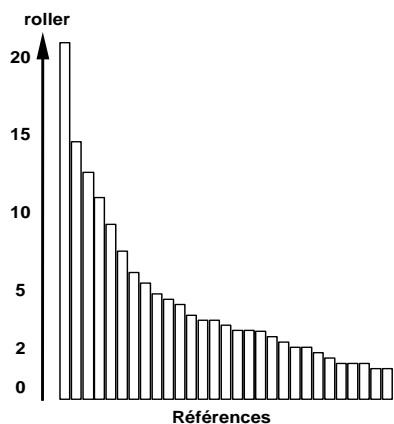
Zaplněnost 65 - 95%

Rezervy pro řízení zásob

Větší počet drah pro jednu referenci

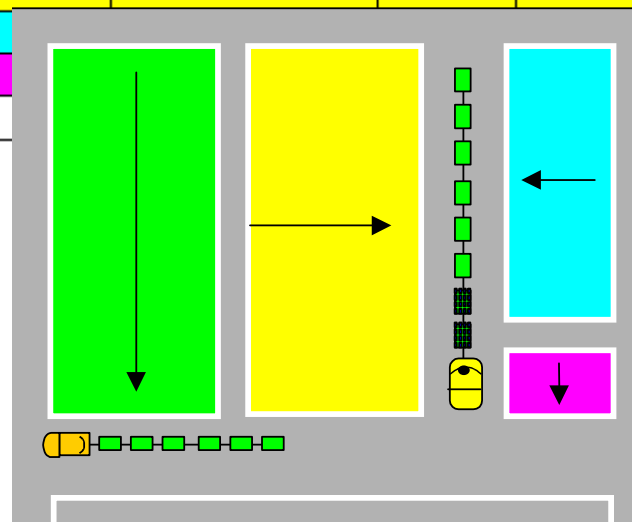
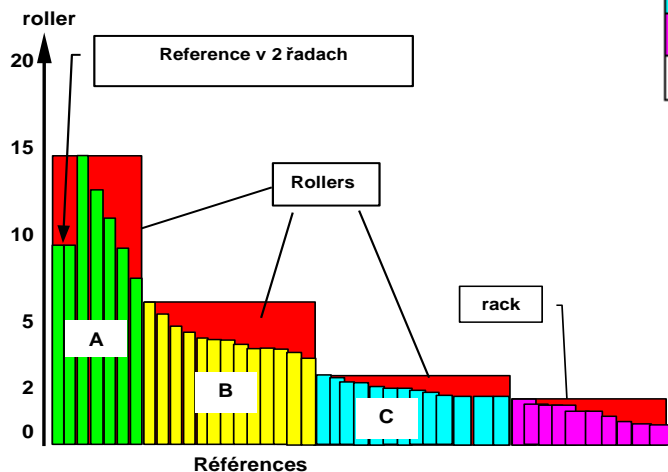
Zaplněnost 85 - 95%

Objem zásob - ekvivalent válečkových drah $e = ab / cd$

Référence	a = odyt ks/den	b = navažky/den	c = ks / obal	d = vozíky / kolej	e = ekvivalent
354 671 B	360	3	10	12/2	18
245 678 F	351	1,25	8	4	13,7
481 329 R	552	1,6	16	8	6,9
237 657 X	580	2,5	25	20	2,9

	hloubka (kolečka)	celkový počet dveří	délka (m)	šířka (m)	plocha (m ²)
zóna	g	h	$p = g \times 0,61$	$l = h \times 0,45$	$(l+1,2) \times (p+1,2)$
A	14	8	8,54	3,6	46,7
B	7	16	4,27	7,20	46
C					37,7
stojan					11,8
					142,2

Zaplněnost
89%

Speciální balení pro přepravu

Využití prostoru vozidla

Ergonomie a rychlost manipulace

Literatura

- VALEO autoklimatizace k.s. VPS training manual -Valeo production system
- VALEO autoklimatizace k.s. Valeo Production Systém -small containers. školící materiály
- VALEO autoklimatizace k.s. Valeo Production Systém -. DynamicsFlat storage –školící materiály.
- ROVENSKÝ, Jan: Optimalizace výroby víka sání motoru ve firmě KSM Hrádek nad Nisou, Technická univerzita v Liberci, FS KVS, 2009. Diplomová práce.
- Vavruška, Jan: Analýza možnosti uplatnění kanban systému ve firmě Black&Dacker v Ústínad labem, Technická univerzita v Liberci, FS KVS, 2004. Diplomová práce.
- VAVRUŠKA, J.: Zavádění systému KANBAN. ACC Journal. Vědecká pojednání/Wissenschaftliche Abhandlungen/Práce naukowe -Akademické koordinační středisko v Euroregionu Nisa. r. XII, 2005. ISSN 1801-1128
- Trilogiq CZ s.r.o. LeanTech [online]. 2009, [cit 2009-10-10]. Dostupné na WWW: <<http://trilogiq.cz>>
- KLT přepravky [online]. 2009, [cit 2009-10-10]. Dostupné na WWW: <www.klt-prepravky.cz>
- VYVA plast s.r.o. [online]. 2009, [cit 2009-10-10]. Dostupné na WWW: <www.vyvaplast.cz>

Děkuji za pozornost

Tato přednáška byla inovována v rámci projektu EduCom
CZ.1.07/2.2.00/15.0089

EduCom - Inovace studijních programů s ohledem na
požadavky a potřeby průmyslové praxe zavedením inovativního
vzdělávacího systému "Výukový podnik"